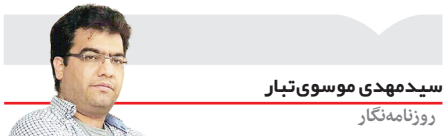

اثر مشترک همایون شجریان و علیرضا قربانی از جنبه فنی مورد استقبال منتقدان قرار نگرفت

موسیقی: قربانی تجارت همایونی

سید مهدی موسوی تبار روزنامه‌نگار

«ترکیب رویایی»، «زوج بی نظیر»، «مثلث فوق العاده موسیقی» و... هرکسی بایک تعبیری منتظر انتشار آلبوم مشترک همایون شجریان و علیرضا قربانی بود؛ آلبومی که به گفته سازندگان، تولیدی دوساله داشت و تاخیری پنج‌ساله در انتشار. بارها و در تاریخ‌های مختلف اخباری درخصوص انتشارش پخش می‌شد و بعد بدون دلیل خاصی منتشر نمی‌شد. از یک طرف ایکس ویژن حامی رسمی آلبوم «افسانه چشم‌هایت» می‌شد و از طرف دیگر کتابخانه لاکچری مجموعه «ایران‌سال» در غرب تهران که از مجموعه‌های وابسته به یکی از سرمایه‌داران مشهور است، میزبان همایون شجریان و علیرضا قربانی شد. وقتی هم برخی از مردم و گروهی از اهالی فرهنگ اعتراض کردند، واکنش شدید پسر استاد شجریان را در پی داشت. به جرات می‌توان گفت هیچ‌یک از آلبوم‌های فردی علیرضا قربانی و همایون شجریان در مجموع این حجم از حاشیه را نداشته است. البته سابقه همایون شجریان و شخصیت علیرضا قربانی در سال‌های فعالیت‌شان نشان می‌دهد اهل جنجال و حاشیه نبوده‌اند.

اشتباه عمیق، اشتباه سطحی

«من فکر نمی‌کنم اشتباه عمیقی در این حوزه صورت گرفته باشد، اما با توجه به اینکه بعد از بروز حاشیه‌ها دیدم ماجرا اینچنین شده، مراتب عذرخواهی‌ام را اعلام کردم.» صاحب این جملات، مهیار علیزاده، آهنگساز آلبوم «افسانه چشم‌هایت» است؛ جملاتی که در نشست خبری این آلبوم در دفاع از انتخاب یک شعر اشتباه گفته شده است. احتمالاً دیگر همه می‌دانند که یک روز پس از انتشار این آلبوم، پلدا، دختر استاد هوشنگ ابتهاج متن قطعه «افسوس» از آلبوم افسانه چشم‌هایت را در صفحه شخصی‌اش بازنشر کرد و نوشت: «باز هم بی‌دقتی! در جایی که کتاب شعر شاعر موجود است، چرا این همه بی‌دقتی، نمی‌دانم. این شعر از سایه نیست! دو بیت آن هم از فریدون مشیری است.»

قضاوت با مخاطبان این گزارش که چنین اشتباهی برای یک آلبوم که نزدیک به هفت سال روی آن کار شده عمیق بوده یا سطحی، اما سوال اصلی اینجاست که قانون در این مورد کاملاً شفاف ورود کرده است.

«مدت استفاده از حقوق مادی پدیدآورنده موضوع این قانون که به‌موجب وصایت یا وارث منتقل می‌شود از تاریخ مرگ پدیدآورنده ۲۰ سال است و اگر وارثی وجود نداشته باشد، یا بر اثر وصایت به کسی منتقل نشده باشد، برای همان مدت به‌منظور استفاده عمومی در اختیار وزارت فرهنگ و هنر قرار خواهد گرفت.»

ماده ۱۲ قانون حمایت حقوق مولفان و مصنفان و هنرمندان صراحتاً حرف زده است. البته بدیهی است که وقتی جناب ابتهاج زنده هستند، گشتن در اینترنت بدترین انتخاب ممکن بوده است. باید از آهنگساز محترم این آلبوم پرسید که اگر روزی فردی پیدا شود که به‌جای تحقیق اصولی مثلاً قطعه‌ای از او را به اسم کارن همایونفر در رسانه‌اش منتشر کند، باز هم خواهد گفت اشتباه عمیقی نبوده است؟

به خاطر نام پدر

«درخواست دارم موسیقی سنتی را با سایر موسیقی‌ها آمیخته نکنید. صدنوع موسیقی را به‌نام موسیقی سنتی عنوان می‌کنند، بعد یک روز می‌بینیم نوشته‌اند از موسیقی سنتی استقبال شده و یک روز می‌بینیم نوشته‌اند از موسیقی سنتی استقبال نشده

رونمایی، از تداوم همکاری‌اش با ایکس‌ویژن خبر می‌دهد و می‌گوید از شرایط راضی است، یعنی زنده‌باد پول.

معروف یا ماندگار

از شنوندگان معمولی تا مخاطبان جدی موسیقی در فضاهای مجازی و رسانه‌ها درباره «افسانه چشم‌هایت» اظهارنظر کرده‌اند. عده‌ای با تمجید فراوان از لذت بالای شنیدنش گفتند و گروه مقابل صراحتاً اعلام کردند ارزش این همه انتظار و حاشیه را نداشت و از همنشینی قربانی و شجریان توقع بیشتری می‌رود. حتی در نشست خبری این آلبوم که با حضور جمعی از رسانه‌های موافق این دو خواننده در تالار وحدت برگزار شد، هر دو خواننده تلویحاً از تنظیم موسیقی انتقاد کردند. تناقض عجیب درباره این آلبوم این است که با وجود تاخیر یا فرصت پنج‌ساله اما شتاب‌زدگی غیرقابل‌کنمانی در آن به چشم می‌خورد. نکته جالب دیگر اینجاست که آلبومی در سال ۹۳ و با هزینه‌های بسیار کمتر از الان ساخته شده است و در سال ۹۸ و در فضای هیجانی رسانه‌ای با قیمت ۳۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. ادعای مردمی بودن و برای مردم خواندن را حتی خواننده‌های دست‌چندم لس‌آنجلسی هم مطرح می‌کنند، اما واقعیت جایی است که یک خواننده بزرگ‌زاده از کنسرت خیابانی و رایگان خواندن برای مردم می‌رسد به دفاع آشکار از ایران‌مال و ایکس‌ویژن. حتماً این دو موضع با هم تفاوت زمین تا آسمان دارند، حتی اگر توسط همفکران رسانه‌ای و موسیقی حمایت تام و تمام شود. این آلبوم فدای تجارت شد. «افسانه چشم‌هایت» قربانی شد؛ قربانی تجارت همایونی.

در طول تاریخ مشخص بوده و حتی حاکمان هم نتوانسته‌اند به آن خدشه وارد کنند. اینکه سلبریتی‌های اینستاگرام در جشن رونمایی بیایند و با این و آن عکس بگیرند، قطعه‌ای از پازل تبلیغات و تلاش‌های رسانه‌ای است؟ آیا همایون شجریان و علیرضا قربانی برای فروش بیشتر آلبوم‌شان نیاز به حضور سهیل مستجابیان و الناز حبیبی در مراسم رونمایی دارند؟ از چیدن کنار هم قطعات رسانه‌ای این آلبوم به نتایج خوبی نمی‌رسیم؟ «ایکس‌ویژن»، «شعر ابتهاج»، «ایران‌مال» و کیفیت برگزاری مراسم رونمایی نشان می‌دهد یا تفکر عمیقی پشت ساخت این آلبوم مشترک نبوده و نیست یا اساساً قرار است این اثر پرهزینه هنری با همین فرمان مشتری‌هایش را جمع کند. اینکه عوامل تولید این آلبوم از اصلاح اشتباه‌شان در چاپ دوم خبر می‌دهند، یعنی می‌دانند تعداد زیادی از مردم با آگاهی از این همه گاف باز هم آن را می‌خرند و می‌شنوند.

به این جمله رامین حیدری فاروقی، مشاور هنری این اثر درباره انتخاب مجموعه «ایران‌مال» برای لوکیشن ساخت تیزرهای تبلیغاتی آلبوم «افسانه چشم‌هایت» دقت کنید؛ «ما به همین سادگی دنبال کتابخانه‌ای بودیم که بتوان در آن فیلمبرداری و عکاسی کرد و اصلاً هم بنا نبود در این مکان کنسرت یا برنامه دیگری اجرا شود. آنچه انجام شد، فقط تلاش برای انتخاب مکانی بود که کتابخانه و پله‌ای با چشم‌انداز خوب در آنجا باشد، فقط همین.» یعنی باور کنیم انتخاب ایران‌مال فقط به همین دلایل بوده است؟ یعنی تا قبل از ساخت این مال‌ها، کسی کلیپ با چشم‌انداز خوب نمی‌ساخت؟ تنها جایی که کتابخانه و پله دارد، ایران‌مال است؟ وقتی همایون شجریان در مراسم

برجسته‌ترین شعرشناسان زمانه مشورت کنند... آن طور که خبرگزاری ایرنا در گزارشی آورده، یک‌بار هم مرحوم حسین آهی به بهانه انتشار قطعه «ابر می‌بارد» در مصرعی که همایون این گونه اجرا کرده است که: «ابر و باران و من و یار ستاده به وداع» نقد جدی به همایون شجریان وارد کرد که درست این مصرع این است: «ابر، باران و من و یار ستاده به وداع» و در صورت اول معنای درستی نخواهد داشت. آهی آن روزها به همایون توصیه کرده بود برای دریافت طرز دقیق و صحیح خواندن اشعار با اساتیدی مانند شفیع کدکنی مشورت کند.

این نمونه‌ها تنها گوشه‌ای از حجم بالای واکنش‌ها به آلبوم‌ها و انتخاب‌های همایون شجریان در سال‌های اخیر است. شاید اکثر آنها بیشتر به خاطر پدر او دلواپسند، اما رفتار همایون در چند اتفاق اخیر نشان از خامی و البته پرادهایی وی دارد. یک روز خبرنگاران را «قلم‌کش» می‌داند و روز دیگر می‌گوید منظورش فقط خبرنگاران نبوده است. انصافاً عنوان «زن خوب» را نمی‌توان به همایون اطلاق کرد، زیرا خودش از کودکی استعدادهايش را نشان داده، اما توقع اینکه به‌واسطه اسم پدر از شنیدن انتقادات از هر فردی مصون باشد، انتظار بیجایی است. این راهی که همایون می‌رود، فقط به تخریب شخصیت و عملکرد خودش ختم نمی‌شود، بلکه ممکن است میراث باارزش پدر را هم به باد دهد.

عطر تجارت، بوی پول

عکس‌هایی که از مراسم رونمایی «افسانه چشم‌هایت» پخش شد، بیشتر شبیه عروسی‌های مجلل بود. جایگاه موسیقی سنتی

است. بسیاری از این موسیقی‌ها پاپ هستند. به‌عنوان نمونه، همایون شجریان پاپ اجرا می‌کند. اینکه فرزند محمدرضا شجریان است که به‌معنای اجرای سنتی نیست. با بسیاری از سازهای قدیمی مثل کامنچه نیز می‌توان موسیقی پاپ اجرا کرد. این صحبت‌های استاد حسین علیزاده در سال ۹۳ است. میلاد عظیمی، از اساتید دانشگاه و پژوهشگر زبان فارسی در صفحه مجازی‌اش نوشت: «... بیشتر به این موضوع پرداخته شده که چرا از شاعر اجازه گرفته نشده و چرا در نسبت دادن شعر به شاعر به منابع موقف مراجعه نشده است. من اما می‌خواهم به نکته دیگری توجه‌دهم. همایون شجریان میراث‌دار پدر نامدارش است. استاد شجریان سال‌ها او را کنار خود نشانده و دستش بگیرفت و پایه‌ها برد تا فرزندش کارآموزده گردد و خلف صالح او باشد، در نتیجه انتظارها از همایون شجریان بسیار است. سخن این است که آیا چون اکنون همایون شجریان هواخواه فراوان دارد، خیال می‌کند دیگر خرش از پل گذشته و نباید مراقب هنرش باشد؟ آیا هنری را که به‌دستش می‌دهند باید بخواند؟ این شعر کذایی اگر زبان لال از سایه هم بود، همایون نباید آن را می‌خواند. چون سبست بود، نانتدرست بود... از همایون شجریان انتظار می‌رود قدر خود را بداند، به هنرش احترام بگذارد، به مخاطبش احترام بگذارد و حرمت شعر فارسی را نگه دارد؛ به این معنا که در انتخاب شعر دقت داشته باشد، شعر خوب و درخشان انتخاب کند، شعر خوب را خوب و درست بخواند و برای انتخاب شعر و درک زیربوم عاطفی کلمات و شیوه ادای آن با اهل فن مشورت کند. انتظار نیست که همایون شجریان شعرشناس مبرز و درجه‌یک باشد، اما قطعاً این توقع هست که با بهترین ادیبان و

چارسو

«ایکسونامی» با هماهنگی شفاف‌ی ارشاد اکران شد

بعد از اعلام وزارت ارشاد مبنی بر اکران مستند «ایکسونامی» بدون مجوز اکران و پخش، مدیر پخش سازمان سینمایی حوزه هنری خبر از هماهنگی سازمان سینمایی حوزه با ارشاد مشهد برای اکران این فیلم داد. مستند ایکسونامی که طی مراسمی در سینما هویزه مشهد رونمایی و اکران شده بود، باعث شد دفتر عرضه و پخش سازمان سینمایی به اداره ارشاد مشهد تذکری مبنی بر عدم اکران این مستند و تبلیغات آن بدهد. بعد از این خبر، محمدی، معاون هنری اداره کل ارشاد مشهد در گفت‌وگو خود با خبرگزاری تسنیم گفت این مستند جواز اکران نداشته و به سینما گفتیم این فیلم را اکران نکنند. همین‌طور وی بیان کرد که برای اکران دانشجویی نیازی به جواز اکران نیست.

اما روز گذشته غلامرضا فرجی، مدیر پخش سازمان سینمایی حوزه هنری به تسنیم گفت: «این مستند تنها برای یک‌بار آن‌هم بدون فروش بلیت اکران شده بود. قبل از اکران هم چون صدور مجوز دچار تأخیر شده بود، مدیران سینما هویزه مشهد طی تماس تلفنی با اداره ارشاد مشهد هماهنگی‌های لازم را به‌عمل آورده و مجوز ضمنی را می‌گیرند.»

از سوی دیگر محمدرضا بورونی، تهیه‌کننده این مستند در پیام توییتهی خود به همین‌مسئله اشاره کرده و گفته که اکران این مستند اصلاً اطلاق اکران ندارد و کاملاً رایگان بوده است. از امروز اکران‌های دانشگاهی مستند ایکسونامی در دانشگاه‌های سراسر کشور آغاز شده است که مجوز اکران در هر دانشگاه از مقام مسئول دانشگاه مربوطه اخذ می‌شود و نیازی به مجوز وزارت ارشاد ندارد.

خانه پدری رفع توقیف شد

معاون ارزشیابی و نظارت سازمان سینمایی از ادامه اکران فیلم «خانه پدری» خبر داد و گفت: «الان نامه دادستانی تهران مبنی بر رفع توقیف این فیلم را دریافت کرده‌ایم.» به گزارش روابط عمومی سازمان امور سینمایی و سمعی و بصری، سید محمد مهدی طباطبایی نژاد با قدردانی از تدبیر ریاست محترم قوه قضائیه جهت دستور ویژه رسیدگی برای رفع توقیف فیلم «خانه پدری» اظهار کرد: «بدون شک این تدبیر ایشان و همکاری‌های مسئولان قوه قضائیه در اجرای آن به انسجام و همدلی جامعه سینمایی کشور کمک می‌کند.» وی ادامه داد: «از اولین ساعاتی که این اتفاق برای فیلم افتاد، وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌شخصه موضوع را دنبال کردند و رایزنی‌های لازم با رئیس محترم قوه قضائیه انجام شد و با همت ایشان به نتیجه رسید. از آقای کیانوش عیاری هم سپاسگزاریم که در سه، چهار روز اخیر همراهی‌های لازم را معمول داشتند که به اکران مجدد فیلم کمک کرد.» معاون سازمان سینمایی با بیان اینکه نمایش «خانه پدری» مثل سابق با رده‌بندی سنی ۱۵+ و محدودیت سالن نمایش از امشب ادامه پیدا می‌کند، گفت: «بلیت‌فروشی این فیلم از ساعاتی دیگر مجدداً در سامانه فروش برخط بلیت، فعال خواهد شد.» کیانوش عیاری که «خانه پدری» را سال ۱۳۸۹ ساخته، حدود ۱۰ سال است درصدد گرفتن مجوزهای لازم برای اکران عمومی آن است. این فیلم چند سال قبل یک روز روی پرده رفت، اما با توجه به برخی اعتراض‌ها همان روز اول از پرده پایین کشیده شد. این اتفاق چند هفته قبل و پس از انجام برخی اصلاحات دوباره تکرار شد و با وجود اینکه فیلم مجوز نمایش از سازمان سینمایی با رعایت شرط سنی داشت، پس از چهار روز اکران، به دستور دادستانی از پرده پایین آمد.

شهید لاجوردی، سوژه یک فیلم سینمایی

فیلم سینمایی «اوین» به کارگردانی احمد کاوری و تهیه‌کنندگی آرش سجادی حسینی در حالی روز ۱۳ آبان پروانه ساخت خود را از سازمان سینمایی دریافت کرد که پیگیری‌های مرتبط با پیش‌تولید این پروژه از چند ماه قبل و در سکوت خبری آغاز شده بود. این فیلم درباره مسائل و اتفاقاتی است که در دهه ۶۰ رخ داده و اتفاقات محوری آن در زندان اوین روایت خواهد شد.

بنابر خبرهای غیررسمی، اوین داستانی اجتماعی در فضایی دادگاهی با پس‌زمینه تحولات مرتبط با انقلاب اسلامی دارد و با توجه به بازه زمانی انتخاب‌شده برای آن بخشی از داستان با محوریت دادستان‌های انقلاب آن دوران یعنی علی قدوسی، اسدالله لاجوردی و محمد مهدی ربانی املاشی روایت می‌شود. این فیلم که قرار است تا دو هفته دیگر وارد فرآیند تولید شود، تازه‌ترین روایت سینمایی ایران از تحولات سیاسی و اجتماعی دهه ۶۰ محسوب می‌شود.

محمد حسین مهدویان پیش از این و در فیلم سینمایی «ماجرای نیمروز» اشاره‌ای کوتاه به نقش شهید لاجوردی در مقابله با گروهک منافقین داشت و حال باید دید احمد کاوری در دنبال ارائه روایتی مستند و مشروح‌تر از نقش مسئولان قضایی در دهه ۶۰ است یا اوین قرار است صرفاً برداشتی آزاد از تحولات آن مقطع زمانی باشد. تیم تولید فیلم سینمایی اوین تلاش دارند این پروژه را برای رونمایی در سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر به سرانجام برسانند که با توجه به زمان اندک باقی‌مانده به این رویداد کار دشواری پیش‌روی خود دارند.

۱۵۸ مستند رقیب «در جست‌وجوی فریده» در اسکار

شمار مستندهایی که امسال برای شرکت در بخش مستند بلند به آکادمی اسکار معرفی شده‌اند، ۱۵۹ فیلم است. «در جست‌وجوی فریده» به کارگردانی آزاده موسوی و کوروش عطایی نیز یکی از آثار است که در این شاخه جای گرفته است. در این میان شماری از فیلم‌ها هنوز لازم است در لس‌آنجلس نیویورک اکران شوند تا قابلیت شرکت در رقابت اسکار امسال را داشته باشند، این درحالی است که هریک از این مستندها ممکن است در بخش‌های دیگر نیز مورد توجه قرار گیرند و حتی وارد رقابت فیلم بلند شوند. شماری از فیلم‌های مطرح مستند امسال مانند «آپولو ۱۱»، «آنها پیر نمی‌شوند»، «لیندا ورنشتات: طنین صدای من»، «تونی موریسون: تکه‌هایی که من هستم»، «دیه گومارادونا»، «دختران»، «کارخانه آمریکایی»، «استیو جابز»، «بزرگ‌ترین مزرعه کوچک»، «ناپدیدشدن مادر»، «لبه دموکراسی»، «غزه»، «سرزمین عسل»، «جوزف پولیتزر: صدای مردم»، «میم مثل مالزی» و «ملاقات با گورباچوف» از جمله آثاری هستند که در این فهرست جای گرفته‌اند.

فهرستی متشکل از ۱۵ فیلم از میان این فهرست ۱۶ دسامبر انتخاب و معرفی خواهد شد. نامزدهای نودودومین اسکار دوشنبه ۱۳ ژانویه ۲۰۲۰ معرفی می‌شوند. اسکار ۲۰۲۰ یکشنبه ۹ فوریه در دالبی تئاتر برگزار می‌شود. این مراسم از طریق شبکه تلویزیونی ای‌بی‌سی مستقیم پخش و در بیش از ۲۲۵ کشور روی آنتن می‌رود. سال پیش «فری سولو» ساخته الیزابت چی و اسارهیلی، جیمی چین، اوآن هیس و شانسون دیل برنده اسکار شد. «در جست‌وجوی فریده» روایت زنی است که بعد از ۴۰ سال زندگی در هلند در جست‌وجوی خانواده‌اش به شهرهای ایران سفر می‌کند.